

Forslag til folketingsbeslutning om forhøjet børnetilskud ved pasning af børn i hjemmet [af Yvonne Herløv Andersen (CD) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 23).

21. møde

Torsdag den 10. november 1977 kl. 13.00

Dagsorden:

1) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af bolig-, undervisnings- og beskæftigelsesforhold inden for åndssvageforsorgen [af Tove Jørgensen (DKP) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 3).

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændrede regler om refusion) [af Tove Jørgensen (DKP) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 61).

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand [af Karen Thurøe Hansen (KF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 62).

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om barselorlov [af Lilli Gyldenkilde (SF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 9).

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Forlængelse af dagpengeperioden ved fødsel) [af Inge Krogh (KrF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 82).

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse. (Forhøjet almindeligt børnetilskud i det første leveår) [af Inge Krogh (KrF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 83).

7) Første behandling af:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Refusion til arbejdsgivere for udbetalte dagpenge i arbejdsgiverperiodens 4. og 5. uge m. v.).

(Lovforslag nr. L 72).

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændrede regler om kontanthjælp ved deltagelse i en kollektiv arbejdsstrid) [af Palle Simonsen (KF), Holm (V), Yvonne Herløv Andersen (CD) og Inge Krogh (KrF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 69).

Meddelelser fra formanden:

Medlemmer af folketinget Mimi Jakobsen (CD) og Erhard Jakobsen (CD) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Hastighedsbegrænsningen på motorveje).

(Lovforslag nr. L 87).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Mimi Jakobsen (CD):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Hastighedsbegrænsningen på motorveje).

(Lovforslag nr. L 87).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af bolig-, undervisnings- og beskæftigelsesforhold inden for åndssvageforsorgen

sesforhold inden for åndssvageforsorgen [af Tove Jørgensen (DKP) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 3. Fremsat 12/10 77).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Eva Gredal):

Forslagsstillerne, som ikke er til stede her i salen, anfører selv i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at det med enkelte ændringer er en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 15, der fremsattes den 5. marts 1977.

Jeg kan derfor i dag i det store og hele henvise til, hvad jeg sagde under førstebehandling af dette forslag den 19. april 1977.

Jeg vil dog gerne fremdrage enkelte af de punkter, som jeg under udvalgsbehandlingen senere har uddybet i nogle af svarene på den lange række af spørgsmål, som socialudvalget dengang stillede. Jeg kommer derved også ind på de punkter, som indgår i det beslutningsforslag, vi behandler her i dag, og som ikke var med i det tidligere.

Om forsorgspolitikken vil jeg gerne fremhæve, at vi netop i disse år er inde i en udvikling med overgang fra store til små boinstitutioner og med udslusning af klienter fra institutioner til boligformer uden for institutionerne. Den nedsættelse af klienttallet, som samtidig sker i de store institutioner, giver mulighed for at forbedre de ydre rammer og give rimelige forhold for de tunge klienter, som bliver tilbage, men som vi også i de nærmeste år regner med i forøget omfang at kunne tilbyde beskæftigelse og undervisning, altså et dagligt miljøskift.

Jeg er også opmærksom på, at hvis udslusningen skal lykkes, således at der skal sikres de udslusede klienter en tilfredsstillende tilværelse, må der sættes særligt ind med beskæftigelses- og undervisningstilbud. Disse tilbud må endvidere suppleres med en opfølgning, der indebærer almindelig vejledning og støtte bl. a. gennem hjemmevejledere, så disse mennesker ikke kommer til at sidde hen i ensomhed. Disse ting vil blive prioriteret højt inden for de bevillinger, jeg forventer bliver stillet til rådighed for ånds-

svageforsorgen i 1978 og 1979, altså de sidste år inden udlægningen.

Om de åndssvage børn, som opholder sig i forældrenes hjem, vil jeg gerne fremhæve, at stort set alle får undervisning under en eller anden form. En del optages i folkeskolen, og de øvrige undervises i åndssvageforsorgens skolevæsen. Inden for børnehaverområdet har udviklingen været den, hvad jeg finder meget rigtigt, at flere åndssvage børn i de seneste år optages i de almindelige børnehaver med den følge, at en del pladser i åndssvageforsorgens egne børnehaver har kunnet nedlægges.

I det beslutningsforslag, vi behandler i dag, er som nye punkter stillet forslag om udvidelse af åbningstiderne i åndssvageforsorgens børnehaver såvel i dagtimerne som i weekenderne og forslag om, at de skolesøgende klienter skal sikres pasning og tilbud om beskæftigelse i fritiden. I mine svar til socialudvalget har jeg om begge disse spørgsmål oplyst, at jeg er opmærksom på problemerne og prioriterer deres løsning højt inden for de bevillinger, der stilles til rådighed for åndssvageforsorgen.

Til forslaget om ændring af fordelingsnøglen for personaletildeling fra et alderskriterium til et funktionskriterium skal jeg kort resumere, hvad jeg allerede har oplyst over for socialudvalget. Den i forskellige forbindelser omtalte 17 års regel er i dag en form for fordelingsnøgle, som vedrører personale i åndssvageforsorgens boligsektor, men ikke undervisnings- og beskæftigelsessektoren. Det efterspurgte kriterium svarende til et funktionskriterium vil ikke kunne opstilles, idet der i dag ikke eksisterer objektive kriterier for anvendelse af personale i åndssvageforsorgens omsorgsarbejde.

Imidlertid har det centrale ressourceudvalget taget spørgsmålet op med henblik på at udarbejde et oplæg om personalebehovet i de åndssvages forskellige boinstitutioner. Man håber herved at kunne finde frem til mere objektive måleredskaber for forholdet mellem behandlingsbehov og personale.

I bemærkningerne til det beslutningsforslag, DKP nu har fremsat, anfører forlagsstillerne bl. a., at der må iværksættes en langsigtet planlægning for institutionerne, hvortil staten må yde sit bidrag, så at det er en ensartet forsyning, der afleveres til amterne.

[Socialministeren]

Hertil vil jeg for det første gerne sige, at jeg, som det vist er almindeligt kendt, har sat overordentlig meget ind på, at åndssvageforsorgens standard som helhed for de nærmest forudgående år kan opretholdes inden udlægningen. Såfremt der stilles midler til rådighed med de beløb, jeg har søgt på finanslovsforslaget for 1978 og har fået budgettrame til på de efterfølgende budgetoverslagsår, vil dette kunne lade sig gøre.

For det andet vil jeg gerne henvise til, at der allerede for et par år siden påbegyndtes en 5-årig udbygningsplanlægning på åndssvageforsorgens område. Disse planer revideres løbende, og ved næste runde vil man i særlig grad sætte ind på at udjævne de forskelle, som vitterlig findes i standarden mellem de enkelte forsorgscentre, så meget som muligt. Det er hensigten at inddrage amterne gradvis mere i udbygningsplanlægningen i de sidste år inden udlægningen.

Endvidere vil det kommende forslag til udlægningslov indeholde en bestemmelse om, at staten skal godkende udbygningsplaner for de første 5 år efter udlægningen; dette vil også gælde den øvrige særforborg.

Jeg kan tilføje, at for så vidt angår anlægsprogrammet for såvel åndssvageforsorgen som særforborgen er der allerede indledt et samarbejde med amtskommunerne, som har været inddraget i udarbejdelsen af investeringsprogrammet for finanslovsforslaget 1978 og budgetoverslagsårene.

Jeg håber, at dette tilstrækkelig klart viser forslagsstillerne, at det efterlyste planlægningsarbejde allerede er igangsat.

Som bekendt indeholdt statsministerens redegørelse til folketinget i august måned bemærkninger om, at der skulle tilsikres fortsatte standardforbedringer inden for åndssvageforsorgen. I de budgetter, som er indeholdt i den kommende finanslov, er der sket standardforbedringer for en række foranstaltninger. For så vidt angår forholdene for klienterne på boinstitutionerne undersøges det for tiden, hvorledes en rimelig forbedring kan ske, og der vil blive fortsatte forhandlinger herom mellem finansministeriet og socialministeriet.

Taanquist (S):

Dette beslutningsforslag er stort set det samme som det, vi behandlede i april måned

i år. Jeg mener, at der allerede dengang blev givet svar fra socialministerens side, som klart viste, at beslutningsforslaget var unødvendigt. Ikke fordi vi er uenige med forslagsstillerne i sigtet med forslaget, for det er vi på ingen måde: vi har de samme mål som forslagsstillerne, og i visse tilfælde må vi endda gå et skridt længere, og her tænker jeg især på udslusningen fra de store institutioner og normaliseringen af klienternes forhold.

Med hensyn til de bygningsmæssige forbedringer, der er nævnt i forslaget, er man jo i gang både med nybyggeri til afløsning af de mange umoderne bygninger, der findes, og med modernisering af de gamle bygninger. Ifølge socialministerens oplysninger vil der f. eks. i den kommende budgetlægningsperiode blive opført 586 nye pladser til erstatning for eksisterende uhensigtsmæssige pladser.

Det er nok rigtigt, at vi har et beskæftigelsesproblem for vores interne klienter. Det forventer vi kan løses i forbindelse med, at der bliver frigjort lokaler i de eksisterende bygninger.

Forslaget er som nævnt stort set det samme som det, der blev fremsat i april måned, og dette »stort set« dækker over, at der er kommet nogle tilføjelser. Jeg kunne bedre have forstået, hvis der var faldet et par punkter ud. Her tænker jeg især på, at man nu igen nævner personaleproblemerne i forbindelse med optagelse af åndssvage børn i de normale børnehaver. Jeg synes, at socialministeren gav et fuldt ud tilfredsstillende svar på det allerede i sit svar den 19. april, idet det allerede nu er sådan, at der på flere måder er åbnet muligheder for ekstra personale i de tilfælde, hvor der optages handicappede børn i de almindelige børnehaver.

Det andet nye, der er kommet ind i beslutningsforslaget, er spørgsmålet om udvidelse af åbningstiderne i de eksterne børnehaver og skoler, således at børnene kan passes i en del af fritiden, hvis det er ønskeligt. Jeg tvivler på, at det er et problem ret mange steder. Jeg har da set, at man nogle steder har løst det, og så kan det altså lade sig gøre, uden at vi tager beslutning om det.

Endelig er der det stadig tilbagevendende spørgsmål om fordelingsnøglen for personalenormeringerne. Jeg forstår ikke, hvorfor man nu også her taler om et alderskriterium i modsætning til et funktionskriterium. Det er

[Taanquist]

jo ikke sådan, som man vil give det udseende af, at der tildeles de enkelte klienter eller de enkelte afdelinger et personale, der er afhængigt af, om klienterne er over eller under 17 år. Der tildeles institutionen som helhed et personale, der svarer til én for hver klient under 17 år og en halv for hver klient over 17 år, og så bestemmer institutionerne selv, hvor der er mest behov for personalet. Vi føler ikke, at der er behov for dette forslag, og vi kan derfor heller ikke støtte det.

Jørgen Junior (FP):

I modsætning til socialdemokratiet, som også her ligesom forsøger at lave en slags afværgedagsorden, synes jeg, det er meget prisværdigt, at DKP endnu en gang har fremsat dette forslag i næsten uændret tilstand. Jeg kan henvise til det, der blev sagt fra vor side, sidste gang det var til behandling. Det var positivt. Det er naturligvis et stort kompleks, men jeg vil indrømme, at jeg ikke mener, socialministeren og den socialdemokratiske ordfører har ret i mange af de ting, der bliver sagt. Jeg mener i langt højere grad, at meget af det, der lægges op til fra kommunistisk side, er helt retfærdigt og rimeligt. Naturligvis er det ikke et lovforslag; derfor er det ikke enormt konkret. Men at støtte et beslutningsforslag som dette og også tage et medansvar for de økonomiske konsekvenser, det vil medføre, er en helt klar politik fra fremskridtspartiets side.

Holm (V):

Jeg skal, som sidst vi behandlede forslaget, afvise dette med en bemærkning om, at venstre ikke kan anbefale, at folketinget på denne måde tager stilling til forvaltningsmæssige forhold.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det kommunistiske beslutningsforslag er jo en genfremsættelse, og jeg vil gerne henvise til, hvad jeg sagde ved sidste førstebehandling, Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 2261.

Jeg nævnede, at der vist ikke var nogen tvivl om, at alle partier her i folketinget gerne så de forbedringer, som vi bør give vore handicappede. Jeg kan udmærket forstå, at det virker chokerende, hvis man er førstegangsbesøgende på en af vore institutioner,

men vi, der har haft lejlighed til igennem en årrække at besøge institutioner af forskellig art, må sige, at der er sket væsentlige forbedringer igennem en årrække.

Hvad angår den langsigtede planlægning, er det jo allerede en kendsgerning, at vi har planlagt for lang tid, vi har fået den 5-årige udbygningsplan, og der er for mig ingen tvivl om, at vore respektive amter nok skal kende deres besøgstid, når særfor sorgen overgår til dem i 1980.

Det konservative folkeparti vil naturligvis deltage i udvalgsbehandlingen. Kan der findes bedre forhold for vore handicappede medborgere inden for de afstukne økonomiske rammer, er vi parate til at være med.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg vil begynde med at sige, at jeg ikke er i tvivl om socialministerens gode intentioner, men jeg har ved nøje gennemgang af dette forslag til folketingsbeslutning, som jo har været fremsat før, ikke fundet punkter, der indeholder den sædvanlige dramatiske argumentation, når det gælder åndssvageforsorgen, men dette mener jeg alene tjener ønsket om at forbedre de faktiske vilkår, og jeg vil på baggrund af indholdet i forslaget spørge socialministeren, om planerne for åndssvageforsorgen bl. a. vedrørende udslusning ikke trænger til en revision. Har disse planer kunnet gennemføres i praksis? Hvorfor er det på center I sandet til, så voksne klienter på børnehospitalet ikke har kunnet overflyttes? Er det, fordi udslusningen fra Lillemosegård ikke har kunnet lade sig realisere? Og når forholdene er således, hvor vil socialministeren så gøre af de klienter, der fra institutionen Karensminde skal overflyttes til Lillemosegård og Vangede? Ved socialministeren, at den personalereduktion, der træder i kraft fra 1. december, rammer netop de ungdomsafdeler, som tager sig af udslusning på Vangede, urimelig hårdt?

Så ved jeg ikke, hvordan det skal kunne lade sig gøre at træne disse unge op til at udsluses, så der kan blive plads til de andre klienter. Lad os nu sige, at udslusningen skulle lykkes, hvor er så de konsulenter, der skal hjælpe til rette med at bo i selvstændig bolig?

At bygningerne på de store centralinstitutioner i årevis har trængt til at renoveres, ved

[Yvonne Herløv Andersen]

vi her i folketinget, men vi ved også, at det er meget lidt, der er blevet gjort. Mange institutioner ser ud, som om de er bygget for at beskytte befolkningen imod de åndssvage, og så er forholdet jo det, at det er de åndssvage, der i mange tilfælde skal beskyttes imod samfundet. Disse store, lukkede enklaver er utidssvarende og arbejdsmulighederne for såvel klienter som personale mange steder uendelig dårlige. Hvis man ved normalisering forstår, at det er de normales rettigheder, vi ønsker at give de åndssvage, så er der ting, der ikke falder i hak her. Det endelige mål med et privat værelse til hver klient er langsigtet, men det må være det eneste rigtige.

De klienter, der i dag befinder sig på centralinstitutionerne, er på grund af en bedre visitering et tungere klientel. En anden årsag er dygtigere læger på vore hospitaler og endelig nedlæggelsen af nogle af vore spædbørnshjem. Vi får klienterne tidligere, og vi får stedse tungere klientel, en rigtig udvikling, der tilgodeser de bedst fungerende. Men er der taget hensyn hertil, når det drejer sig om normeringerne? Der trænges også til en revision, som fortæller os noget om funktionsniveauet hos de klienter, vi har i dag.

Vedrørende beskæftigelsesforholdene er det jo lige så meget et spørgsmål om, hvem der skal beskæftige, og hvor denne funktion skal finde sted, som hvad vi forestiller os herinde ved en beskæftigelse af vore klienter. Det er et spørgsmål, der skal løses individuelt for hver enkelt klient. Alle kan undervises, er der sagt, alle skal undervises, står der, men for det dårligste klientel kan denne undervisning bestå i blot dette at blive taget op fra sit leje og blive talt lidt med og holdt om, og det behøver man ikke en læreruddannet til; her vil det være nok med at normere en ekstra omsorgsuddannet.

Det kan undre, at spørgsmålet om, hvorledes der skal normeres, ikke er løst på tilfredsstillende måde endnu. Enhver form for skematisk, teoretisk normeringspulje burde være en saga blott og for år tilbage være afløst af et behov opgjort for den enkelte klient. Det kan lade sig gøre for de hjemmeboende i primærkommunerne. Her opgøres den enkeltes behov for materielle ting og for personhjælp allerede nu. Disse ting må kunne koordineres.

I augustsamlingen udtalte jeg vedrørende hjemmehjælpen, hvorfor det netop var her, man ville satse med de 2.000 stillinger, og hvorfor disse stillinger ikke kunne have været fordelt på en anden måde, og her nævnte jeg plejehjem, hospitaler og åndssvageforsorg.

Forslaget påpeger store og svære problemer og rejser samtidig kravet om en bedre koordinering på længere sigt imellem teori og praksis.

Vi kan fra centrum-demokraternes side gå ind i et positivt udvalgsarbejde.

Ebba Strange (SF):

Jeg vil starte med at takke fru Tove Jørgensen, fordi man har genfremsat dette forslag. Det er rigtigt, som socialministeren sagde, at der er blevet stillet en lang række spørgsmål i socialudvalget i forbindelse med den fremsættelse, vi havde af et tilsvarende forslag i foråret, men det er lige så rigtigt, at vi ikke blev færdige med at behandle dels de svar, vi fik, dels selve beslutningsforslaget.

Vi gav det fra SFs side ved ordføreren, fru Lilli Gyldenkilde, en positiv modtagelse sidste gang, som kan læses i Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 2262. Vi sagde dengang noget om, at der selvfølgelig er enkelte punkter i det, vi gerne vil drøfte, men at vi stort set finder, at de allerfleste ting i det kan få SFs støtte.

Jeg kan tilføje, at de ting, der nu er taget med af fru Tove Jørgensen, og som ikke var med i sidste førstebehandling, nemlig udvidelse af åbningstimerne i åndssvageforsorgens børnehaver og tilbud om beskæftigelse i fritiden til det skolesøgende klientel, også har SFs støtte.

Så vil jeg sige noget lidt mere generelt om den situation, åndssvageforsorgen befinder sig i. Jeg lyttede naturligvis med interesse til socialministerens modtagelse af dette forslag, og det kan nogle gange være vældig svært at finde overensstemmelse mellem det, socialministeren og de partier siger, der har vedtaget den finanslov, som vi i øjeblikket lever under, og så den hverdag, som man får refereret fra de mennesker, der enten har børn på åndssvageforsorgens institutioner, eller som arbejder for åndssvageforsorgens institutioner. Det er nok desværre en situation, vi tit er i her i huset, den, at man står her og udta-

[Ebba Strange]

ler en hel masse velvillige ord, men ikke har viljen til at bevilge de penge, der skal være bag ordene, og derfor bliver den barske hverdag derude en, der slet ikke svarer til de ord, der bliver sagt her fra denne talerstol. I den tid, der er forløbet, siden vi behandlede dette forslag sidst, det vil sige i løbet af sommeren, har vi haft hele balladen, hvis jeg må kalde den sådan, omkring nedskæringerne på Ebberødgård. Jeg har stillet et skriftligt spørgsmål til socialministeren, fordi jeg var blevet orienteret om, at nedskæringen på Ebberødgård nærmest var det dobbelte af det, jeg havde fået at vide, nemlig ikke 33 personer, men stort set det dobbelte. Det mente socialministeren ikke det var. Jeg vil gerne spørge socialministeren i dag, hvordan det går med forhandlingerne på Ebberødgård, og hvordan situationen på Ebberødgård i realiteten vil komme til at se ud, når det personale er fyret, som skal fyres deroppe.

Socialministeren sagde selv, at hvis udslusningen skal lykkes, kræver det uddannelse og hjælp. Socialministeren ved, at vi fra SFs side er tilhængere af udslusningen, vi er tilhængere af de små institutioner – det har vi tidligere givet udtryk for – og vi er også enige i, at udslusningen kræver uddannelse og hjælp, men hvad i alverden hjælper det, hvis ikke dette folketing vil bevilge den uddannelse og den hjælp?

Vi fik i augustsamlingen socialdemokratiets beskæftigelsesplan, og vi efterlyste en øget personaleansættelse, både i åndssvageforsorgen og i de almindelige daginstitutioner. Vi kan ikke integrere disse åndssvage børn, hverken i vore børnehaver, i vore fritidshjem eller i vore skoler, hvis ikke personalenormeringen bliver ordentlig. Og hvis ikke vi har en fuldstændig sikkerhed for det, kan det være, vi skal til at opgive integrationsstanken, og det ville bedrøve mig ganske overordentlig meget.

Men jeg må sige én gang til til dette høje ting, at det er fortvivlende, at vi i en arbejdsløshedssituation, hvor vi kan se frem til 200.000 arbejdsløse, tillader os at beskære personalet i den offentlige sektor. Det er helt urimeligt. Jeg vil godt appellere én gang til, også i forbindelse med dette forslag og i forbindelse med de kommende finanslovforhandlinger, om, at man virkelig tager det seriøst op. Det er bekræftet af det økonomiske råd, det er bekræftet af regeringens øko-

nomer, det bliver bekræftet alle vegne, hvor vi diskuterer disse ting, at det også national-økonomisk er uforsvarligt at fyre folk i den offentlige sektor.

Når vi så ved, at de åndssvage har brug for dem, når vi ved, at man har brug for dem i de normale institutioner, bl. a. for at kunne gennemføre integrationstanken, mener jeg, at det er på tide, at dette folketing besinder sig en gang til.

Jeg er spændt på og glæder mig til at høre, hvad det udvalg får ud af at kigge på en ændring af fordelingsnøglen. Vi er enige om, at 17 års reglen er dårlig, men jeg er også enig med socialministeren i, at vi i øjeblikket ikke har objektive kriterier; hvis de kan findes, synes jeg, det ville være en stor fordel.

Men som sagt, jeg takker for forslaget og lover det en velvillig behandling i socialudvalget.

Grethe Philip (RV):

Åndssvageforsorgen har gentagne gange været til behandling her i folketingssalen og også i socialudvalget, og det finder jeg er fuldt ud med rette. Det er et så vigtigt område inden for hele vores socialpolitik, at det er rimeligt, at vi hele tiden holder os à jour med, hvad der sker inden for området.

Jeg synes også, det skal siges her, at det i mange år var et forsømt, tilbageblevet område, at der er gjort store fremskridt, men at vi stadig på visse områder har ganske uacceptable forhold. Det gælder jo ikke mindst på nogle af de gamle institutioner, hvor vi lapper og forbedrer, og hvor der sker noget, men hvor det stadig væk ikke er godt nok; det må man vide og holde sig for øje.

Men når vi så går over til selve forslaget, er det rigtigt, som allerede tidligere talere har sagt, at en del af det, der foreslås, er man allerede i gang med at forbedre, så det behøvede vi jo sådan set ikke at få frem her som et forslag til drøftelse i selve folketingssalen.

Ser vi på den målsætning, der ligger bag ved forslaget, må jeg sige, at jeg i mangt og meget er enig i det. Jeg ser godt en hel del fremtidsperspektiver, som ville være til gavn for de åndssvage, men desværre må jeg også sige, at der ligger økonomi i dette. Hvis man virkelig tænkte sig, at forslaget blev vedtaget, og at det blev opfattet sådan, at der nu var givet tilsagn om penge til øjeblikkelig at op-

[Grethe Philip]

fyldte hele målsætningen, drejede det sig om overordentlig store beløb, og det ved vi godt at der ikke er realistiske muligheder for. Det er også sådan, at hvis man forestillede sig – hvad jeg altså mener er helt urealistisk – at man gjorde det på det felt, ville det betyde nogle voldsomme nedskæringer på andre sociale områder og altså dermed bringe en forfærdelig uligevægt ind i billedet.

Derfor må jeg tage afstand fra forslaget, som det foreligger her, selv om jeg som sagt er enig i en hel del af det, der står i det, betragtet som en målsætning.

Jeg vil gerne gøre en smule mere ud af en ting, som også andre har været inde på, og det er spørgsmålet om udslusningen. Jeg synes, man har fået et stærkt indtryk af, at de institutioner, hvor man virkelig kommer igennem med en udslusning, har brug for en ekstra stor normering, fordi de sidder tilbage med et tungt klientel. Jeg ved, at socialministeren også selv er opmærksom på det og også har sagt, at man ved tildeling af personale til de forskellige institutionsområder vil lade denne tildeling foregå netop med hensyntagen til, om klientelet er mere eller mindre tungt; det er bl. a. noget af det, vi drøfter, om det skal være alderen, vi skal se på, eller det skal være sværhedsgraden. Men som sagt er der der nogle problemer, som vi stadig væk må have for øje.

Så kun et lille hjertesuk, og det går på organisationerne. Der sidder i organisationerne på området nogle meget idealistiske folk, det er jeg slet ikke i tvivl om, nogle mennesker, som virkelig ønsker at varetage klienteletets interesser. Men det er også mit indtryk, at de i deres kamp har været med til at få forholdene til at stivne derude, har været med til at vanskeliggøre fornuftige omrokeringer, der ville være til gavn for de åndssvage. Jeg håber, at det bliver den del af personalet, der forstår problematikken og forstår, at vi har brug for en prioritering – også for at sætte ind dér, hvor der er mest behov for det – der vil komme til at overtage føringen inden for organisationerne. Så vil der måske også kunne være mulighed for at tage nogle af de tanker op, som fru Ebba Strange var inde på, om personalenormeringen set i relation til beskæftigelsessituationen, set i relation til de midler, der er sat af til at beskæftige arbejdsløse. Jeg tænker ikke mindst på de unge arbejdsløse: man kunne godt tænke sig ved en

fornuftig forhandling med organisationerne, at man kunne bruge nogle af beskæftigelsespengene til en støtte for normeringen inden for åndssvageforsorgen. I øvrigt er der en del af problemerne, vi vil kunne tage op igen, når vi kommer frem til spørgsmålet om udlægning af institutionerne, så det vil jeg lade ligge her.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti ser med megen sympati på dette forslag. Jeg må som borger i et velfærdssamfund stadig beskæmmes over, hvor dårlige boinstitutionerne er for klienterne. Jeg vil specielt her tale om de dårlige forhold på institutionerne.

Det er rigtigt nok, som det er blevet sagt flere gange, at der i løbet af de senere år er sket fremskridt, men det er sket alt for langsomt. Der er måske sket fremskridt, men de står slet ikke i forhold til, hvad der i øvrigt er sket i vores samfund. Vi behøver blot at tænke på socialudvalgets rejse til Brejning i eftersommeren, dér var vi på sovesale, hvor nogle var så heldige at have deres seng stående med langsiden op mod væggen – så havde de da en lille smule væg – en del havde hovedgærdet op imod væggen og enkelte senge stod ganske frit midt på gulvet, altså ingen som helst ejendele, ingen møbler, ud over den ene seng. Vi så opholdsstuer, hvor der ikke var tilstrækkeligt med personale til klienterne. Selv om et af de bedst udstyrede centre vel nok er Fynscentret, ser man også dér stuer for voksne, hvor der bor 4 klienter sammen, som er tvunget til dag og nat at være sammen.

Der bliver talt meget om udslusningen, og jeg tror også, der er sket meget. Går vi 10 år tilbage, er der sikkert en hel del, der også er blevet udsluset, men jeg tror næsten, vi er nået dertil, at det kun bliver nogle få, der kommer ind, og så et tilsvarende antal ud. Jeg tror ikke, man vil kunne undvære institutionerne som helhed. Der er én ting, som jeg synes man i hvert fald har forsømt meget, og det er sådan noget som aflastningshjem. Jeg har vist før her fra talerstolen nævnt dette, at man får foræret en grund til et aflastningshjem, og der bliver tegnet og altså ofret penge på arkitekt og andre ting, der nu hører til et projekt. Så pludselig ser man sig nødsaget til at give afkald på denne grund, som man

[Inge Krogh]

har fået foræret af en kommune, så sker der ingenting, og forældrene savner meget stærkt dette aflastningshjem.

Jeg hørte også med glæde statsministeren i sin åbningstale tale om, at der ikke skulle skæres ned på personalet inden for åndssvageforsorgen. Somme tider er det meget vanskeligt at finde ud af, hvordan tingene stemmer. Jeg traf forleden dag overlægen på Fynscentret, der fortalte, at man forhandlede om, at personalenormeringen skulle reduceres med 33 alene på det område, der fungerer under overlægen, der altså er centerleder. Jeg kan ikke få det til at stemme med, at der ikke skal skæres ned, og jeg vil da meget gerne bede socialministeren her eller senere svare på, hvordan der kan være tale om at nedskære med 33.

Så vil jeg igen sige, at det er en lidt uheldig fordelingsnøgle, 1:1, og ½:1 for voksne. Det kan være forfærdelig vanskeligt, netop når man også på børneafdelingerne synes, man har for lidt, så at afgive til voksenafdelingen, og så er der desuden dette, at der er institutioner, som kun har voksne, og som ligger langt væk fra de institutioner, hvor der er en børneafdeling. Det kan være vanskeligt på den måde at skulle udskifte personale.

Alice Hedegaard (DR):

Idet jeg skal henvise til retsforbundets ordførertale ved første behandling af et tilsvarende forslag, skal jeg ved denne genfremstilling opfordre regeringen til at gennemføre de i dette beslutningsforslag foreslåede forbedringer for at rette op på de uværdige forhold, vi byder en gruppe mennesker, der ikke selv kan tale deres sag.

Mit parti stemte for en forhøjelse af åndssvageforsorgens driftsudgifter med 7 mill. kr., og det er jo småpenge i forhold til de beløb, der bevilges f. eks. til erhvervsstøtte, så jeg håber, at en foreslået forhøjelse ved næste finanslovdebat vil blive vedtaget.

Med vores store arbejdsløshed er det nærliggende at undre sig over, at der ikke foretages personaleforøgelser. Da arbejdsløshedsunderstøttelsen er 90 pct. af lønnen, koster det altså kun 10 pct. mere at ansætte det fornødne personale. De penge ville være givet godt ud. De åndssvage ville kunne få den fornødne pleje og undervisning og derved få

det bedre. Nogle ville måske endda kunne komme tilbage til deres hjem.

Retsforbundet kan derfor støtte forslaget.

Tyroll (VS):

Fra venstresocialisternes side kan vi gentage den positive modtagelse, som vi gav forslaget ved behandlingen af det, sidst det var fremme. Vi føler os ikke overbevist om via de besvarelser, vi har fået i socialudvalget, og den behandling, der er sket af disse problemer siden den første fremsættelse, at problemerne nu skulle være løst. Vi mener stadig væk, at de indsigelser, der er kommet fra ombudsmandens side mod forholdene inden for området, der behandles her, er berettigede, og at der bør rettes op på disse forhold.

Desforuden vil vi sige, at vi finder også, det er oplagt med øget beskæftigelse inden for dette område, også uanset den arbejdsløshedsudvikling, der har været, men selvfølgelig tilsiger også denne, at der sker en forbedring af beskæftigelsesforholdene inden for disse områder.

Med hensyn til de supplerende ting, der er kommet med i forslaget siden sidst, vil vi også for vores vedkommende sige, at vi finder, de betyder en forbedring af forslaget, og dem vil jeg derfor også tilsige støtte ved den videre behandling i socialudvalget.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg skal takke for tilslutningen fra ordførerne for fremskridtspartiet, centrumdemokraterne, SF, kristeligt folkeparti, retsforbundet og VS og den delvise tilslutning fra de konservative. Jeg opfattede det nu ikke som en tilslutning, men i hvert fald som en åbning for en forhandling.

Ellers må jeg konstatere, at det er partierne omkring det andet augustforlig, der har stillet sig totalt afvisende over for de forbedringer, der her ville være flertal for, såfremt socialdemokratiet ville være med. Så havde der virkelig været muligheder for at fremkomme med forslag til forbedringer inden for et meget betrængt område.

Jeg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at vi under augustforhandlingerne netop bragte forslaget frem igen i socialudvalget og kom med en konkret plan for, hvorledes der kunne skaffes 700 flere arbejdspladser, samtidig med at man forbedrede forholdene, lige-

[Tove Jørgansen]

som vi også foreslog en udvidelse af uddannelsen af omsorgsassistenten, hvilket også ville have bragt mange unge ind i en uddannelsessituation, i stedet for at de nu må gå arbejdsløse.

Det, der har kendetegnet ordførernes taler her i dag – dem, der har været positive – er modsætningen imellem, at man har så mange kvinder og så mange unge gående ledige, hvis arbejdsløshedsunderstøttelse belaster statsbudgettet, og at man så ikke vil være villig til at få disse mennesker ind i et fornuftigt arbejde, der virkelig ville forbedre forholdene for de ændringsforslag. Derfor vil jeg især beklage, at socialdemokraterne ikke har villet være med til at få dette forslag igennem.

Socialministeren siger, at der ikke kan opstilles objektive regler i modsætning til denne fordelingsnøgle, der hviler på 17 års reglen. Det er ikke rigtigt, for der er nogle funktionsniveauer, som absolut godt kan opstilles objektivt, og der er også, som socialministeren selv siger, undersøgelser i gang, så der er altså mulighed for at gøre andet.

Jeg står meget uforstående over for, at både hr. Taanquist og socialministeren kan hævde, at der er sket forbedringer i et sådant omfang, at dette forslag ikke skulle være nødvendigt. Det er rigtigt, at der er sket nogle forbedringer, men man skal jo ligesom tænke på, hvilket grundlag de forbedringer er kommet på. Vi har nogle ombudsmandsbeskrivelser bl. a. af tilfælde, hvor muggen drev ned af væggene på toiletter og badeværelser på visse institutioner. Det er på det grundlag, man startede, og ud fra det er der sket nogle forbedringer. Men kendsgerningerne er jo, at der slet ikke er sket forbedringer i det omfang, man må forlange, og at der slet ikke på personaleområdet er sket noget, der giver de ændringsforslag mulighed for bedre beskæftigelse og bedre undervisning. Tværtimod er der sket det, at der er foretaget alvorlige nedskæringer, der gør, at det ikke kan fungere, som det skal. Det var også det, som fru Yvonne Herløv Andersen var inde på: hvorledes man faktisk forhindrer den udslusning, der kunne finde sted, ved personalereduktioner. Man har ikke muligheder for at give klienterne den beskæftigelse, de ellers kunne få, og man har ikke med de normeringer, der er, mulighed for at tilgodese de tunge klienter.

Det var det samme, fru Ebba Strange var inde på, netop personaleforholdene og beskæftigelsen og de økonomiske modsætninger, der er, og jeg er ganske enig i det, der blev sagt.

Til fru Grethe Philip vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er besynderligt, at man ligesom ikke kan indse, at der skal penge til, at de penge skal findes i finansloven, og at vi har mulighed for at finde dem. Det er ikke korrekt, at vi kan begrænse det økonomisk.

Derfor kan det også undre mig, at man fra venstres side hævder, at dette er et spørgsmål om administration; det er i høj grad et spørgsmål om politisk vilje til at skaffe de midler, der skal til.

Jeg vil også godt takke fru Inge Krogh, fordi hun trak frem, hvor beskæmmende forholdene er på institutionerne, og hvilket behov der er for at få mere plejepersonale. Jeg vil gerne konkret spørge ministeren – også fordi en række ordførere netop har nævnt, at kendsgerningerne ikke svarer til den beskrivelse, vi har fået herinde: hvor er der konkret sket forbedringer? Vi har også ved tidligere lejligheder fået en hel masse beskrivelser af, at der var sket forbedringer, men alle de steder, vi har besøgt, alle de steder, vi har hørt fra, er der kun tale om nedskæringer. Jeg vil gerne have at vide konkret: hvor er disse forbedringer sket? Man siger, at de er sket som følge af 17 års fordelingsnøglen, men hvor er de sket henne helt konkret?

Med hensyn til det forslag, vi nu har fremsat igen, vil jeg godt sige, at ved behandlingen i folketinget blev der stillet en lang, lang række spørgsmål, og vi fik en lang, lang række svar.

Jeg har også i sommerens løb stillet en lang række skriftlige spørgsmål, og alle svarene går i samme retning. Der er behov for det forslag, der ligger her, der er behov for en forbedret personalenormering i institutionerne både af hensyn til de klienter, der er på institutionerne, og som nødvendigvis må blive der, og af hensyn til dem, der eventuelt kan udsluses og derfor skal have undervisning og også skal have et sted, de kan vende tilbage til, for man kan ikke regne med, at alle ændringsforslag har familie, der kan hjælpe dem, i det øjeblik de står ensomme og forladte ude i det pulserende liv. De skal have muligheden for at vende tilbage til den institution, de kommer fra. Det er jo bl. a. et af

[Tove Jørgensen]

de problemer, vi har fået trukket frem omkring Lillemosegård, at der var en lang række klienter, der vendte tilbage, bare kom og drak kaffe om aftenen. Det har personalet ikke længere tid til, fordi de er så belastede på grund af de nednormeringer, der er sket.

Vi har også i socialudvalget haft en lang række deputationer, bl. a. det lokale vejledende råd for center II, der også trak personaleproblemerne frem. Jeg vil også godt nævne, at en af de ting, man trak frem fra det vejledende råd, var fikseringen, ikke alene rent mekanisk, men også med medicin, af klienterne, fordi der ikke var personale nok. Her vil jeg godt henvise til en skrivelse fra ombudsmanden, der er sendt til retsudvalget den 11. juli i år, og som nu af retsudvalget er oversendt til socialudvalget til høring. Heri siger ombudsmanden:

» . . . at det efter min mening er ønskeligt, at der i forbindelse med de lovændringer, som særfor sorgens udlægning forudsætter, søges tilvejebragt udtrykkelig lovhjemmel for anvendelsen af lukkede afdelinger, bæltefiksering og isolation, og at der i loven angives i hvert fald visse hovedretningslinjer for anvendelsen af disse indgreb.«

Det er netop problemer, som ikke kan løses, medmindre der sker personaleforøgelser, for sagen er jo, at der ikke er personale nok, og er der ikke det, er der ikke anden udvej, hvis klienterne ikke skal gøre skade på sig selv eller andre, end fiksering.

Men der leves heller ikke op hverken til beskæftigelseskravene eller til kravene om motion og frisk luft. Mange steder lægges klienterne tidligere i seng end nødvendigt, på grund af personalemangel, og samtidig er der ikke uddannet personale nok. Det var også en af de ting, som det lokale vejledende råd fra center II fremhævede, da det var her i deputation.

Der er jo også andre, der har henvendt sig. Der har været forældre fra Københavns amt, der har været repræsentanter for Åndssvageforsorgens Personaleforbund og for åndssvageforsorgens lærere. Der har været forældreorganisationer, der har holdt møder og protesteret mod forholdene. Evnesvages Vel har kritiseret de reelle nedskæringer, der har fundet sted i forbindelse med fordelingsnøglen, sådan som den anvendes i dag, og pressen har skrevet om forholdene specielt på center I og center II, dvs. nedskæringerne

på Karensminde og Lillemosegård og problemerne omkring Ebberødgård. Vi har heller ikke vedrørende center I fået at vide: hvad gik de overvejelser ud på, der skulle sikre, at der ikke skete overgreb, der var for voldsomme i forhold til det, man måtte forlange? Det har vi ikke fået at vide. Vi har bedt om det i socialudvalget, og vi ser frem til – jeg kunne også godt tænke mig, at ministeren luftede det lidt her i dag – at få at vide: hvad var det egentlig, der skete, siden man fastholdt, at disse nedskæringer skulle finde sted?

Socialudvalget har også ved selvsyn under et besøg på Brejning i Vejle amt kunnet konstatere, at forholdene selv efter forbedringer ikke kan siges at være tilfredsstillende. Specielt med hensyn til Brejning vil jeg fremhæve personalemangelen, der gør, at klienterne hverken får beskæftigelse eller frisk luft, i det omfang de har behov og mulighed for. Også her må man lægge klienter meget tidligt i seng, fordi det ikke kan nås om aftenen, og det var tydeligt, at der er tale om en institution, der ikke har fordel af fordelingsnøglen med 17 års grænsen. Hovedparten af klienterne er over 17 år, og mange er nær folkepensionsalderen. Man vil altså ikke kunne rokere om på personalet, for der er ikke noget at rokere om med. Her som overalt er det den menneskelige faktor, der mangler, og det samtidig med at vi har den store kvinde- og ungdomsarbejdsløshed, dvs. arbejdsløshed inden for netop de grupper, hvorfra åndssvageforsorgens personale rekrutteres.

Vi har også fået brev fra Åndssvageforsorgens Personaleforbund for Københavnsområdet den 7. juli, hvori man fremhæver overbelægning af institutionerne, ansættelsesbegrænsning og intensiveret udslusning. Der er en lang række forhold, og jeg vil ikke engang kunne nå i min taletid at komme ind på det hele, men det, vi må konstatere, er, at det er en utryk situation for både forældre og pårørende til de åndssvage. Det burde ikke finde sted, for så fattige er vi heller ikke.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg går ud fra, at de forskellige ordførere ikke forventer, at jeg skal svare på alle de detaljerede spørgsmål, der er stillet. Det kan gøres under udvalgsarbejdet. De er i øvrigt alle sammen stillet i udvalget.

[Socialministeren]

Men jeg vil godt have lov til at sige generelt, at der er ikke grænser for, hvilke pæne ord der bliver talt her fra denne talerstol, når det drejer sig om en sag af denne art. Man skal være varsom med at bruge ordet hykleri, men jeg kunne godt tænke mig, at et par af ordførerne – og her hentyder jeg til fremskridtspartiets og kristeligt folkepartis ordførere – talte med de medlemmer af deres gruppe, som har været med til at vedtage finansloven. Jeg har i erindring en sag for ikke så længe siden, hvor hr. Jørgen Junior stod her på talerstolen og lovede guld og grønne skove til hjemmehjælperne. Hvem stemte imod forslaget i finansudvalget? Fremskridtspartiet.

Formanden:

Helst kun om dette forslag, ellers bliver vi aldrig færdige.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg skal heller ikke gøre dette til en lang sag, men jeg mener, det kan sammenstilles med de løfter, der bliver givet her fra denne talerstol, når det drejer sig om åndssvageforsorgen.

Fru Tove Jørgensen, som efterlyser, hvor hun kan finde noget om forbedringer, kan jeg henvise til de aktstykker, som også hr. Freddy Madsen har været med til at vedtage i finansudvalget.

Jørgen Junior (FP):

Med hensyn til ministerens bemærkninger vedrørende hjemmehjælp vil jeg gerne gøre det ganske klart, hvis det skal refereres, hvorledes vi har stemt i finansudvalget desangående, at der har været tale om tre ting, som har været til afstemning under ét i finansudvalget, og da har man stemt nej. Vi har her nede sagt nej til den ene ting, ja til den anden ting og sat spørgsmålstejn ved den tredje ting. Der burde måske være givet en stemmeforklaring i finansudvalget. I øvrigt er dette ikke uoverensstemmende.

Og så vil jeg gerne bekræfte, at hvis socialdemokratiet kommer til finansudvalget med en anmodning om at få bevilget de 100 mill. kr. eller 20 mill. kr. af de 100 mill. kr., som dette skal koste, så vil fremskridtspartiet i finansudvalget gå ind for denne merbevilling. Derfor vil jeg nok sige, at jeg finder, at

socialministerens forsøg på mistænkeliggørelse i virkeligheden er en afsløring af socialdemokratiets egen manglende evne til at være rimelig positivt indstillet over for dette fornuftige forslag fra DKP.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg synes jo nok, at socialministeren skulle være den sidste til at tale om hykleri i denne sag, for her er der tale om, at man med mange pæne ord og med påstande om forbedringer afviser et virkelig rimeligt forslag, som har stor opbakning her i tinget og ville have fået flertal, hvis socialdemokratiet ville have været med. Jeg synes nok, det er lidt misvisende at begynde at tale til andre om hykleri i denne forbindelse.

Jeg vil også godt sige, at jeg synes ikke, det var noget tilfredsstillende svar bare at henvise til aktstykker i finansudvalget, for selvfølgelig er vi gået ind for alle de forbedringer, der kunne ske, men vi har også stillet ændringsforslag til finansloven om betydelig større forbedringer, forbedringer på 100 mill. kr. mere end det, der blev vedtaget, så derfor er det ikke korrekt bare at henvise til det.

Men hvor er der sket personaleforbedringer? På hvilke institutioner er det sket? Jeg vil igen henvise til det brev, jeg talte om før, og hvori man fra Åndssvageforsorgens Personaleforbund siger, at der er overbelægning af institutionerne i Københavnsområdet, der er ansættelsesbegrænsning, der er intensiveret udlusning kun begrundet i besparelser og ikke af hensyn til klienterne. Der er klienter, der bor eksternt, og som har aktuelt behov for plads; det vil blive nægtet dem. Jeg har selv været ude på Lillemosegård og set tingene. Der er ikke længere nogen akut modtagelsesafdeling i København og omegn. Den, der skulle være der, er sandet til, fuldt belagt, og hvis der kommer nogen med behov for akut modtagelse, henvises de til hospitalernes lukkede afdelinger. Derfor synes jeg, der er grund til at mærke sig ombudsmandens skrivelser.

Der er heller ikke nok fritidshjem. Her har ministeren tidligere svaret mig, at man ville sørge for dagplejeordninger rundt om i kommunerne. Det er absolut ikke nogen tilfredsstillende ordning. Vi kan slet ikke forvente, at tilfældige dagplejemødre vil have den eks-

[Tove Jørgensen]

pertise, der skal til for at klare et åndssvagt barn. Der er heller ikke tilstrækkeligt med børnehaver, og åbningstiderne er for dårlige. Vi kan bare henvise til Århusundersøgelsen, der viste, at 20 pct. af børnene overhovedet ikke får nogen som helst form for behandling.

Jeg vil også godt vide: hvad skal der ske med centerskolerne? Det bliver jo sagt her, at der ved udlægningen er taget højde for det hele, og at man har det hele klart. Men jeg ved f. eks., at i Københavns amt arbejder et udvalg, som der først vil komme realiteter fra efter 1982; der vil altså intet ske, selv om udlægningsloven træder i kraft i 1980, før efter 1982. Så længe kan vi simpelt hen ikke vente på disse ting.

Det er sådan, at personalet ikke høres med hensyn til, hvad der skal ske. De får ikke svar på de breve, de sender til socialstyrelsen, og det uanset om det er overlæger eller medhjælpere, der skriver. Der kommer ikke svar på de berettigede spørgsmål, som stilles i forbindelse med nedskæringerne.

Det samme gælder spørgsmålet om integrering i folkeskolerne. Man kan ikke klare det med de nuværende forhold i folkeskolen. Lektionerne er for korte, og der er for mange børn også i specialklasserne. Det har også en afledt virkning på de børn, der nu går i specialklasser, og som vil komme ind i de almindelige klasser og belaste systemet. Lærerne har på deres kongres advaret mod det, der sker. Der er altså tale om en virkelig utryk situation for klienterne og om nogle forhold, der bør rettes her og nu.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændrede regler om refusion) [af Tove Jørgensen (DKP) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 61. Fremsat 19/10 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Eva Gredal):

Med bistandslovens ikrafttræden skete der en betydelig omlægning og forenkling af finansieringsreglerne på det lovområde, som loven afløste. Det skete som et led i den samlede opgave- og byrdefordelingsreform, som der på daværende tidspunkt havde været arbejdet ihærdigt med igennem en årrække. De tidligere højt uensartede procentrefusioner blev afløst af en almindelig 50 pct.s refusionsats. Den mindreindtægt for kommunerne, der derved ville fremkomme sammenlignet med de gamle refusioner, hvis gennemsnit blev beregnet til 67 pct., blev udbetalt som tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier.

Ud over den betydelige forenkling, som denne finansieringsreform indebar, afspejlede den også et af de hovedprincipper, der var nedlagt i socialreformen, nemlig at kommuner og amtskommuner, der med reformen fik overdraget løsningen af langt de fleste opgaver på det sociale område, tilsvarende fik pålagt en større umiddelbar andel af finansieringen, eller sagt på en anden måde: de øgede beføjelser skulle følges af øgede forpligtelser.

Allerede fordi dette nye finansieringssystem kun har virket i så kort tid, finder jeg ikke, at det vil være rimeligt at ændre det så radikalt, som forslaget forudsætter. Det nye system må køres ind gennem en rimelig lang periode. Men jeg ville også finde, at forslaget, hvis det gennemførtes, med sin dermed ændrede balance mellem det procentdækkede område og bloktilskudsområdet ville betyde et skridt i den gale retning, jfr. hvad jeg lige har sagt om intentionerne bag socialreformen.

Nød bryder alle love, siger man, og arbejdsløsheden, der bruges som den væsentligste begrundelse for lovforslaget, kan så sandelig fortjene denne betegnelse.